

Brüssel, 3. juuli 2026
(OR. en)

11122/26

ECOFIN 912
UEM 316
SOC 441
EMPL 243
COMPET 856
ENV 832
EDUC 298
ENER 454
JAI 892
GENDER 129
JEUN 172
SAN 530
EIB
ECB

MÄRKUS

Saatja:	Nõukogu peasekretariaat
Saaja:	Alaliste esindajate komitee / nõukogu
Teema:	NÕUKOGU SOOVITUS, mis käsitleb Prantsusmaa majandus-, sotsiaal-, tööhõive-, struktuuri- ja eelarvepoliitikat

Delegatsioonidele edastatakse eespool nimetatud nõukogu soovitus eelnõu, mis põhineb komisjoni ettepanekul COM(2026) 210 final ning mida on muudetud ja milles on kokku lepitud nõukogu erinevates komiteedes ning mille on viimistlenud majandus- ja rahanduskomitee.

NÕUKOGU SOOVITUS,

mis käsitleb Prantsusmaa majandus-, sotsiaal-, tööhõive-, struktuuri- ja eelarvepoliitikat

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikli 121 lõiget 2 ja artikli 148 lõiget 4,

võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 29. aprilli 2024. aasta määrust (EL) 2024/1263 majanduspoliitika tulemusliku koordineerimise ja mitmepoolse eelarvejärelevalve kohta ning millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EÜ) nr 1466/97¹, eriti selle artikli 3 lõiget 3,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni soovitust,

võttes arvesse Euroopa Parlamendi resolutsioone,

võttes arvesse Euroopa Ülemkogu järeldusi,

võttes arvesse tööhõivekomitee arvamust,

võttes arvesse majandus- ja rahanduskomitee arvamust,

võttes arvesse sotsiaalkaitsekomitee arvamust,

võttes arvesse majanduspoliitika komitee arvamust

¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 29. aprilli 2024. aasta määrus (EL) 2024/1263 majanduspoliitika tulemusliku koordineerimise ja mitmepoolse eelarvejärelevalve kohta ning millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EÜ) nr 1466/97 (ELT L, 2024/1263, 30.4.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj>).

ning arvestades järgmist:

- (1) Määruses (EL) 2024/1263 on selgitatud majandusjuhtimise raamistiku eesmäärke; raamistik peaks reformide ja investeeringute abil edendama usaldusväärset ja jätkusuutlikku riigi rahandust, kestlikku ja kaasavat majanduskasvu ning vastupidavust, samuti ära hoidma valitsemissektori ülemäärast eelarvepuudujääki. Määruses on sedastatud, et nõukogu ja komisjon teevad Euroopa poolaasta raames mitmepoolset järelevalvet kooskõlas Euroopa Liidu toimimise lepingus (ELi toimimise leping) sätestatud eesmärkide ja nõuetega. Euroopa poolaasta raames sõnastatakse eelkõige riigipõhised soovitusel ja jälgitakse nende rakendamist.
- (2) Komisjon võttis 25. novembril 2025 vastu arvamuse Prantsusmaa 2026. aasta eelarvekava kohta. Samal kuupäeval võttis komisjon määruse (EL) nr 1176/2011 alusel vastu 2026. aasta häiremehhanismi aruande, milles ei nimetatud Prantsusmaad ühe liikmesriigina, kelle olukorda tuleb põhjalikult analüüsida. Komisjon võttis vastu ka soovitusel euroala majanduspoliitikat käsitleva nõukogu soovitusel kohta, soovitusel Euroopa Liidus inimkapitali käsitleva nõukogu soovitusel kohta ning ettepaneku 2026. aasta ühise tööhõivearuande kohta, milles analüüsitakse tööhõivesuuniste rakendamist ja Euroopa sotsiaalõiguste samba põhimõtete järgimist. Nõukogu võttis euroala majanduspoliitikat käsitleva soovitusel² vastu 21. aprillil 2026 ning ühise tööhõivearuande ja inimkapitali käsitleva soovitusel 9. märtsil 2026.

² ELT C, C/2026/2434, 28.4.2026, ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2026/2434/oj>.

- (3) Komisjon avaldas 29. jaanuaril 2025 konkurentsivõime kompassi – strateegilise raamistiku, mille eesmärk on suurendada järgmisel viiel aastal liidu üleilmset konkurentsivõimet. Selles on määratud kindlaks kestliku majanduskasvu elutähtsad tugisambad, milleks on kolm hädavajalikku tegevusvaldkonda – innovatsioon, süsinikuheite vähendamine ja konkurentsivõime – ning julgeolek. Konkurentsivõime kompassi on pärast selle avaldamist võetud arvesse Euroopa poolaasta töös, tagades, et liikmesriikide majanduspoliitika on kooskõlas ELi strateegiliste eesmärkidega, ning kujundades ühtse majandusjuhtimise käsituse, mis edendab kestlikku majanduskasvu, innovatsiooni ja vastupidavust kogu liidus.
- (4) 2026. aastal jätkub majanduspoliitika koordineerimise Euroopa poolaasta protsess koos taaste- ja vastupidavusrahistu³ viimase etapiga. Taaste- ja vastupidavuskavad koos ühtekuuluvuspoliitika rahastusega on olnud Euroopa poolaasta poliitiliste prioriteetide elluviimiseks esmatähtsad, kuna kavad peavad tulemuslikult käsitlema kõiki viimaste Euroopa poolaasta tsüklite raames esitatud riigipõhistes soovitustes esile toodud probleeme või märkimisväärset osa neist ja Euroopa ühtekuuluvuspoliitika rahastatavates programmides tuleb riigipõhiseid soovitusi arvesse võtta. Nüüd, kus taaste- ja vastupidavusrahistu kehtivusaeg läheneb lõpule, on endiselt oluline jätkata ja arendada edasi selle rahastu raames toetatud ja rakendatud reforme ja investeringuid, eelkõige neid, mis aitavad lahendada riigipõhistes soovitustes esile toodud probleeme.
- (5) Komisjon avaldas 3. juunil 2026 Prantsusmaa kohta 2026. aasta riigiaruande. Selles hinnati Prantsusmaa edusamme 2025. aasta riigipõhiste soovituste järgimisel ning tehti kokkuvõtte sellest, kuidas Prantsusmaa on taaste- ja vastupidavuskava rakendanud. Kõnealuse analüüsi põhjal tehti riigiaruandes kindlaks Prantsusmaa kõige pakilisemad probleemid. Samuti hinnati Prantsusmaa edusamme Euroopa sotsiaalõiguste samba rakendamisel ning liidu peamiste tööhõive, oskuste ning vaesuse ja sotsiaalse tõrjutuse vähendamise eesmärkide ning Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni kestliku arengu eesmärkide saavutamisel.

³ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 12. veebruari 2021. aasta määrus (EL) 2021/241, millega luuakse taaste- ja vastupidavusrahistu (ELT L 57, 18.2.2021, lk 17, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/241/oj>).

- (6) Nõukogu võttis 21. jaanuaril 2025 komisjoni hinnangu ja soovitusel põhjal vastu soovitusel, millega kiidetakse heaks Prantsusmaa riiklik keskpika perioodi eelarve- ja struktuurikava⁴. Kava hõlmab ajavahemikku 2025–2029 ja selles sätestatud eelarve kohandamise perioodi pikkus on seitse aastat. Nõukogu soovitas kehtestada järgmised netokulude maksimaalsed kasvumäärad: 0,8 % 2025. aastaks, 1,2 % 2026. aastaks, 1,2 % 2027. aastaks, 1,2 % 2028. aastaks ja 1,1 % 2029. aastaks; need määrad vastavad maksimaalsetele kumulatiivsetele kasvumääradele, mis on arvatud võrdluses baasaastaga 2023 ning mis on 2025. aastal 4,6 %, 2026. aastal 5,8 %, 2027. aastal 7,1 %, 2028. aastal 8,4 % ja 2029. aastal 9,5 %. Aastatel 2025–2029 langevad need netokulude maksimaalsed kasvumäärad kokku korrigeeriva kavaga, mida nõukogu ELi toimimise lepingu artikli 126 lõike 7 alusel soovitas 21. jaanuaril 2025 ülemäärase eelarvepuudujäägi kõrvaldamiseks⁵. Tuginedes komisjoni 3. juuni 2026. aasta hinnangule tõhusate meetmete kohta⁶, Prantsusmaa ülemäärase eelarvepuudujäägi menetlus peatatakse.
- (7) Venemaa agressioonisõda Ukraina vastu ja selle tagajärjed kujutavad endast Euroopa Liidu jaoks eksistentsiaalset väljakutset. Komisjon kutsus liikmesriike üles taotlema stabiilsuse ja kasvu paktiga ette nähtud riikide vabastusklausli koordineeritud aktiveerimist, et toetada ELi jõupingutusi, mille eesmärk on suurendada kiiresti ja märkimisväärselt kaitsekulutusi⁷, ning Euroopa Ülemkogu kiitis selle ettepaneku 6. märtsil 2025 heaks. Liikmesriigid võivad endiselt taotleda riikide vabastusklausli aktiveerimist ükskõik millal kuni aastani 2028, tingimusel et nad vastavad määruse (EL) 2024/1263 artiklis 26 esitatud tingimustele.

⁴ Nõukogu 21. jaanuar 2025. aasta soovitus, millega kiidetakse heaks Prantsusmaa riiklik keskpika perioodi eelarve- ja struktuurikava (ELT C, C/2025/659, 10.2.2025, ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2025/659/oj>).

⁵ Nõukogu soovitus ülemäärase eelarvepuudujäägi kõrvaldamiseks Prantsusmaal, vastu võetud 21. jaanuaril 2025. Kõik Prantsusmaa ülemäärase eelarvepuudujäägi menetlusega seotud dokumendid on kättesaadavad aadressil https://economy-finance.ec.europa.eu/economic-governance-framework/stability-and-growth-pact/corrective-arm-excessive-deficit-procedure/excessive-deficit-procedures-overview/france_en.

⁶ Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Keskpangale, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele, Regioonide Komiteele ning Euroopa Investeerimispankale „2026. aasta Euroopa poolaasta kevadpakett“ (COM(2026) 200 final).

⁷ Komisjoni teatis „Suuremate kaitsekulutuste võimaldamine stabiilsuse ja kasvu pakti raames“ (Brüssel, 19.3.2025, C(2025) 2000 final).

- (8) Prantsusmaa esitas 7. mail 2026 oma 2026. aasta eduaruande⁸ netokulude soovitatud maksimaalsete kasvumäärade järgimise, kohandamisperioodi pikendamise aluseks olevate reformide ja investeeringute rakendamise ning Euroopa poolaasta riigipõhistes soovitustes kindlaks tehtud peamiste probleemide käsitlemiseks vajalike reformide ja investeeringute rakendamise kohta. Vastavalt määruse (EL) 2021/241 artiklile 27 kajastab iga-aastane eduaruanne ka Prantsusmaa kaks korda aastas esitatavat aruannet taaste- ja vastupidavuskava rakendamisel tehtud edusammude kohta. Aruanne ülemäärase eelarvepuudujäägi menetluse raames võetud meetmete kohta on lisatud iga-aastasessse eduaruandesse.
- (9) SKP reaalkasv oli 2025. aastal 0,8 % ja tarbijahindade harmoneeritud indeksiga (THHI) mõõdetud inflatsioon 0,9 %. Komisjoni 2026. aasta kevadprognoosi kohaselt on SKP reaalkasv 2026. aastal 0,8 % ja 2027. aastal 1,1 % ning THHIga mõõdetud inflatsioon on 2026. aastal 2,4 % ja 2027. aastal 1,8 %.

⁸ 2026. aasta eduaruannetega saab tutvuda aadressil https://economy-finance.ec.europa.eu/economic-and-fiscal-governance/stability-and-growth-pact/preventive-arm/annual-progress-reports_en.

- (10) Eurostati esitatud andmete⁹ põhjal vähenes Prantsusmaa valitsemissektori eelarve puudujääk 5,8 %-lt SKPst 2024. aastal 5,1 %-le SKPst 2025. aastal. Eelarvepuudujäägi vähenemine 2025. aastal kajastab peamiselt tulusid suurendavaid meetmeid mahus umbes 0,5 % SKPst ja kulusid vähendavaid meetmeid peamiselt avaliku sektori tarbimise ja sotsiaalsete siirete vallas mahus peaaegu 0,3 % SKPst, samuti nominaalsest SKPst rohkem suurenenud maksutulu. Tulude selline dünaamika tulenes peamiselt kaudsetest maksudest ja äriühingu tulumaksust. Need tegurid korvavad kuhjaga valitsemissektori võla intressimaksete 0,2 protsendipunktilise suurenemise, mille tingis suurem võlg ja uute võlakirjaemissioonide kõrgemad intressimäärad. Kevadprognoosi koostamise ajal teada olnud poliitikameetmete põhjal kavandatakse komisjoni 2026. aasta kevadprognoosis valitsemissektori eelarve puudujäägiks 2026. aastal 5,1 % ja 2027. aastal 5,7 % SKPst. 2026. aastal muutumatuna püsiv eelarvepuudujääk on tingitud mitmest tegurist. Ühelt poolt kajastab see tulusid suurendavaid meetmeid mahus 0,5 % SKPst (neist 0,3 % SKPst ajutisi meetmeid), mille seas on muu hulgas suurettevõtete erakorralise maksu pikendamine, suure sissetulekuga füüsiliste isikute lisamaks ja finantstulult makstava üldise sotsiaalkindlustusmakse suurendamine, samuti 2026. aasta eelarves kavandatud eri ministeeriumidele ja haldusasutustele ette nähtud summade kärped. Samas nende meetmete mõju kõrvale jättes jääb maksutulu suurenemine eelduste kohaselt majandustegevusele pisut alla. Lisaks sellele on konfliktil Lähis-Idas prognooside kohaselt lisaks majanduskasvule avalduvale negatiivsele mõjule täiendav otsene mõju eelarvele (0,2 % SKPst), mis tuleneb inflatsioonimääraga indekseeritud võlakirjade kõrgemast intressimäärast (0,1 % SKPst), miinimumpalgaga seotud sotsiaalmaksuvabastuste indekseerimisest tingitud väiksem tulu ja suuremad sõjalised kulutused selles piirkonnas toimuvateks missioonideks. Lõppkokkuvõttes peaks selle aprillis välja kuulutatud täiendav kulude kokkuhoid selle mõju korvama. Eelarvepuudujäägi suurenemine 2027. aastal kajastab peamiselt asjaolu, et 2026. aastal kaotatakse järk-järgult ajutised tulumeetmed mahus 0,3 % SKPst.

⁹ Eurostat, Euro Indicators, 22. aprill 2026.

- (11) Komisjoni hinnangul oli eelarvepoliitika¹⁰, mis hõlmab nii riigi enda kui ka ELi rahastatavaid kulutusi, 2025. aastal pärssiv (0,9 % SKPst). 2026. aastal on see prognooside kohaselt pärssiv (0,9 % SKPst) ja 2027. aastal ekspansiivne (0,3 % SKPst).
- (12) Eurostati esitatud andmete¹¹ põhjal suurenes Prantsusmaa valitsemissektori võlg 112,6 %-lt SKPst 2024. aasta lõpus 115,6 %-le SKPst 2025. aasta lõpus. Valitsemissektori võla ja SKP suhte kasv 2025. aastal on peamiselt tingitud suurest esmasest eelarvepuudujäägist ja suurenevatest intressimaksetest, mis nullib ja isegi ületab nominaalse kasvu võlga vähendava mõju. 2026. aasta kevadprognoosi koostamise ajal komisjonile teada olnud poliitikameetmete põhjal prognoosis komisjon, et valitsemissektori võla suhe SKPsse tõuseb 2026. aasta lõpuks 118,1 %-le ja 2027. aasta lõpuks 120,2 %-le. Üldjoontes kajastab 2026. ja 2027. aasta kasv samu tegureid nagu 2025. aastal.
- (13) Eurostati esitatud andmete¹² põhjal moodustasid Prantsusmaa valitsemissektori kaitsekulutused 2025. aastal kokku 1,9 % SKPst. Komisjoni 2026. aasta kevadprognoosi kohaselt on need 2026. aastal 2,1 % SKPst¹³.

¹⁰ Eelarvepoliitika on määratletud valitsemissektori eelarvepositsiooni iga-aastase muutuse näitajana. Selle eesmärk on hinnata nii riiklikult kui ka ELi eelarvest rahastatavast eelarvepoliitikast tulenevat majanduslikku impulssi. Eelarvepoliitikat mõõdetakse vahena i) keskpika perioodi potentsiaalse majanduskasvu ja ii) esmaste kulude muutuse vahel, millest on maha arvatud kaalutusõigusel põhinevad tulumeetmed ning mis hõlmab taaste- ja vastupidavusrahastu tagastamatu toetuse ja muude liidu vahenditega rahastatavaid kulusid.

¹¹ Eurostat, Euro Indicators, 22. aprill 2026.

¹² Eurostat, valitsemissektori kulud valitsemisfunktsioonide klassifikaatori (COFOG) alusel.

¹³ NATO kaitsekulutuste määratlus erineb COFOGi kaitsekulutuste määratlusest. Peale selle võib esineda erinevusi tulenevalt kulutuste kirjendamise ajast, eelkõige kaitseotstarbelise varustuse puhul, kuna NATO aruanded ei lähtu kulutuse kirjendamise aja osas rahvamajanduse arvepidamise reeglitest.

- (14) Liit seisab jätkuvalt silmitsi energiavarustushäirete ja suure hinnavolatiilsuse ohuga, mida süvendavad üleilmseid nafta- ja gaasiturge mõjutavad geopoliitilised pinged. 2022.–2023. aasta energiakriisist saadud kogemused on näidanud, et ulatuslikud ja mittesihipärased meetmed toovad kaasa suured eelarvekulud ning on sotsiaalselt ja majanduslikult ebatõhusad. Pärast sõja puhkemist Lähis-Idas 2026. aasta veebruaris kehtestas Prantsusmaa mitu sihipärast eelarvepoliitilist meetet, et leevendada kõrgete energiahindade mõju leibkondadele ja ettevõtetele¹⁴. Nende seas on hinnanguliselt 20 eurosendi suurune hüvitis kütuseliitri kohta ühistranspordisektori mikroettevõtjatele ja VKEdele, kalandusettevõtetele (mida selles sektoris mais suurendati) ning erasektori ja riiklikele ehitusettevõtetele (aprillis ja mais), samas summas hüvitis väikese sissetulekuga töötajatele, kes kasutavad erasõidukit kutsealasel otstarbel (aprillist juunini), 4 eurosendi suurune aktsiisihüvitis kütuseliitri kohta põllumajandustootjatele aprillis, mida suurendati mais 15 eurosendile liitri kohta, ja kõige suuremates raskustes põllumajandustootjate sotsiaalkindlustusmaksete erakorraline katmine. Põhimõtteliselt kavatsetakse need meetmed 2026. aasta juunis järk-järgult kaotada ja komisjoni 2026. aasta kevadprognoosis on nende kuludeks arvestatud vähem kui 0,1 % SKPst. Komisjoni hinnangus leitakse, et kui nimetatud meetmed jääksid kehtima kuni 2026. aasta lõpuni, oleks nende eelarvekulu 2026. aastal 0,1 % SKPst.
- (15) Komisjoni arvutuste kohaselt suurenesid Prantsusmaa netokulud 2025. aastal 0,7 % ning 2024. ja 2025. aastal kumulatiivselt 4,0 %. Netokulude kasv 2025. aastal on alla soovitud maksimaalse kasvumäära. 2024. ja 2025. aasta peale kokku jääb netokulude kumulatiivne kasvumäär samuti alla soovitud maksimaalse kasvumäära.

¹⁴ See kajastab olukorda komisjoni 2026. aasta kevadprognoosi kuupäeva seisuga (4. mai 2026).

- (16) Komisjoni arvutuste kohaselt peaksid Prantsusmaa netokulud suurenema 2026. aastal 1,4 % ning 2024., 2025. ja 2026. aastal kumulatiivselt 5,4 %. Prognoositud netokulude kasv 2026. aastal on üle soovitatud maksimaalse kasvumäära, kusjuures aastane kõrvalekalle on 0,1 % SKPst. 2024., 2025. ja 2026. aasta peale kokku jääb netokulude kumulatiivne kasvumäär alla soovitatud maksimaalse kasvumäära.
- (17) Soovituses, millega kiidetakse heaks Prantsusmaa keskpika perioodi kava, loetletakse kohandamisperioodi pikendamise aluseks olevad reformid ja investeeringuid ning esitatakse nende rakendamise ajakava. Võttes arvesse Prantsusmaa iga-aastases eduaruandes esitatud teavet, leiab komisjon, et nende reformide ja investeeringute põhietappide rakendamine, mille tähtaeg oli 30. aprillil 2026, näib üldjoontes kulgevat kavakohaselt. Kuid miinimumpalgaga seotud sotsiaalmaksuvabastuste läbivaatamisest tulenevalt on kokkuhoid kokku lepitust väiksem. Komisjon leiab, et üldiselt on Prantsusmaa oma kohustused rahuldavalt täitnud. Tulevikku vaadates on 2023. aasta pensionireform kuni 2028. aasta jaanuarini edasi lükatud¹⁵.

¹⁵ Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Keskpangale, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele, Regioonide Komiteele ning Euroopa Investeeringupangale „2026. aasta Euroopa poolaasta kevadpakett“ (COM(2026) 200 final).

- (18) Prantsusmaa rahanduse jätkusuutlikkust ähvardavad keskpikas perspektiivis jätkuvalt suured riskid ja pikas perspektiivis keskmised riskid. Nii kulude kui ka tulude poolel on vaja põhjalikku ja sidusat eelarvestrateegiat, et hoogustada potentsiaalset kasvu ja suunata valitsemissektori võlg selle jätkusuutlikkuse tagamiseks langustrendi. Prantsusmaa avaliku sektori kulutused olid 2025. aastal 57,2 % SKPst, suuruselt teisel kohal ELis ja 7,7 protsendipunkti üle ELi keskmise. Komisjoni 2026. aasta kevadprognoosi kohaselt püsib see vahe 2026. aastal umbes 7 protsendipunkti juures. Prantsusmaa jätkuvalt suured avaliku sektori kulutused sunnivad kahtlema nende tõhususes ja tingivad lisaks sellele suure üldise maksukoorma, mis omakorda vähendab majanduslikku tõhusust. Selle tulemusena on Prantsusmaa eelarve püsivaks konsolideerimiseks vaja võtta otsustavaid meetmeid seoses avaliku sektori kulutustega nii nende taseme ja struktuuri kui ka üldise tõhususe suhtes. Selleks peab Prantsusmaa võtma suuremaid säästukohustusi kui need, mis on ette nähtud tema keskpika perioodi eelarve- ja struktuurikavaga. Avaliku sektori kulutuste vähendamisele ja nende kvaliteedi parandamisele suunatud sidus ja tõhus strateegia peab alati tuginema kaugeleulatuvale ja põhjalikule kuluanalüüsile, mis on keskpika perioodi prioriteetidega kooskõlas oleva eelarvemenetluse aluseks. Lisaks sellele, et niisugune lähenemine soodustab eelarve konsolideerimist, suurendaks see Prantsusmaa kasvupotentsiaali, aidates suunata riigi vahendid enam kasvu toetavatesse poliitikameetmetesse.

- (19) Prantsusmaa avaliku sektori pensionikulutused 2023. aastal olid 14,6 % SKPst, see tähendab suhteliselt suured. 2024. aasta aruandes rahvastiku vananemise kohta prognoositakse lähikümnenditel vanadussõltuvusmäära märkimisväärset kasvu ja selle jõudmist 2022. aasta 38,2 %-lt 2050 aastaks 53,2 %ni ja 2070. aastaks 57,8 %ni. Seevastu tegelik pensioniiga on madal (2022. aastal 62,2 aastat). Muuhulgas aitas 2023. aasta pensionireform parandada riigi rahanduse jätkusuutlikkust, kuna sellega kiirendati täispensioni saamiseks nõutava sissemakseperioodi pikendamist ja tõsteti järk-järgult minimaalset pensioniiga, et suurendada tööhõivet ja hoogustada potentsiaalset majanduskasvu. Prantsusmaa kohustus oma keskpika perioodi eelarve- ja struktuurikavas tagama, et 2023. aasta pensionireformi mõju süsteemi rahalisele jätkusuutlikkusele jätkub ka ajavahemikul 2026–2040. Kuid 2025. aasta detsembris lükati reform 2028. aasta jaanuarini edasi. Edasilükkamine tähendab, et valitsemissektori eelarvepositsioon halveneb kuni 2030. aastate keskpaigani, riigi võlakoormus suureneb ja reformi positiivne mõju tööturule väheneb, varem nimetatud probleemid aga on jätkuvalt väga aktuaalsed.

- (20) Maksukoormus on Prantsusmaal märkimisväärselt suurem kui ELis keskmiselt. 2025. aastal moodustas maksutulu 44,3 % Prantsusmaa SKPst (võrdluseks: EL 27s on sama näitaja keskmiselt 39,9 %) ning tööjõu tegelik maksumäär ja tööandja makstavad tööjõumaksud on ELi suurimate hulgas. Tootmistegevusega seotud maksud, mis majanduskasvu eriti palju pärsvad, olid 2024. aastal 4,4 % SKPst, see tähendab samuti oluliselt üle ELi keskmise, mis oli 2,4 % SKPst, ja see asjaolu vähendab konkurentsivõimet. Konkreetselt on üle ELi keskmise tootmismaksud, täpsemalt maksud kogu töötasufondilt ning maalt, ehitistelt ja muudelt rajatistelt. Kuid vähem moonutavad tarbimismaksud on suhteliselt väikesed. Samal ajal suurendavad arvukad eelarvelised ja sotsiaalmaksudele tehtavad kulutused maksusüsteemi keerukust, vähendavad märkimisväärselt ressursijaotuslikku tõhusust ning tähendavad suurt eelarvekoormust (2025. aastal peaaegu 6 % SKPst). Majanduskasvule soodsam maksusüsteem nõuaks terviklikku eelarvestrateegiat, mille eesmärk oleks suurendada potentsiaalset majanduskasvu ja maksusüsteemi üldist tulemuslikkust ning toetada samal ajal eelarve konsolideerimist. Kui vähendada tööjõuga – sealhulgas sotsiaalkindlustusmaksetega – ja tootliku kapitaliga seotud maksukoormust ja tõsta samas ajal tarbimismakse, sealhulgas keskkonnamakse, aitaks see vähendada moonutusi majanduses ning toetaks konkurentsivõimet ja majanduskasvu. Lisaks sellele soodustaks eelarveliste ja sotsiaalmaksudele tehtavate kulutuste vähendamine maksubaasi laiendamist, mis omakorda aitaks vältida nominaalsete maksumäärade tõstmist.
- (21) Prantsusmaa haldussüsteemi keerukuse tase on kõrge. Kõrvuti eksisteerib hulgaliselt haldustasandeid ja see tähendab keerukaid suhteid valitsuse eri tasandite vahel ning võimupiiride kattumist. See tingib tarbetud kulutused, parandamata seejuures ilmtingimata osutatavate avalike teenuste kvaliteeti. Kui vähendada halduskeerukust ning panna selgelt paika eri valitsemistasandite pädevus ja finantskohustused, aitaks see kulusid ja tulusid tulemuslikult ja vastavalt eelarvelistele kulukohustustele suunata. See parandaks avalike sektori kulutuste üldist tõhusust ja kvaliteeti ning toetaks samal ajal eelarve konsolideerimist.

- (22) Endiselt püsivad piirkondlikud erinevused selliste avalike teenuste vallas nagu tervishoid (ennekõike piirkondades, kus valitseb arstide põud), haridus, liikuvus ja elamumajandus; eriti suured probleemid põhiteenuste kättesaadavuse vallas on maapiirkondades. Prantsusmaa äärepoolseimates piirkondades takistab poliitika tulemuslikku rakendamist ja avaliku sektori investeeringuid lisaks sellele maakasutuse puudulik planeerimine ja piiratud haldussuutlikkus.
- (23) Jätkuvalt on oluline süstemaatiliselt, sisuliselt ja õigeaegselt kaasata kohalikke ja piirkondlikke omavalitsusi, sotsiaalpartnereid, kodanikuühiskonda ja muid asjaomaseid sidusrühmi, et tagada laialdane isevastutus liidu rahastamisvahendite edukaks rakendamiseks, sealhulgas Euroopa poolaasta kontekstis.
- (24) Euroopa Regionaalarengu Fondi ja Euroopa Sotsiaalfond+ toetust hõlmavate ühtekuuluvuspoliitika programmide rakendamine edeneb Prantsusmaal nii projektide väljavalimise kui ka maksete tegemise seisukohast ELi keskmisest kiiremini. Oluline on säilitada praegune hoog ja maksimeerida samal ajal investeeringute mõju kohapeal. Prantsusmaa juba võtab oma ühtekuuluvuspoliitika programmide raames meetmeid konkurentsivõime ja majanduskasvu edendamiseks. Kuid mõnede äärepoolseimates piirkondades toimuvate programmide puhul on jätkuvalt rakendamisprobleeme ning raskusi oma programmieesmärkide saavutamise. Samal ajal peab Prantsusmaa kiirendama õiglase ülemineku fondi rakendamist, kuna vahendid tuleb välja maksta 2026. aasta lõpuks. Esmatähtis on tagada, et uued investeeringud, mille Prantsusmaa pani paika ühtekuuluvuspoliitika fondide vahendamise käigus, eelkõige need, mis on seotud vahendamise määruses¹⁶ kindlaks määratud viie prioriteediga, tehakse kiiresti ja tulemuslikult.

- (25) Lisaks eespool kirjeldatud probleemidele on Prantsusmaal probleeme seoses regulatiivse ja halduskoormusega, ettevõtete teadus- ja arendustegevuse intensiivsusega, murrangulise innovatsiooniga, ettevõtjate ja akadeemiliste ringkondade koostöö tulemuslikkusega, väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate (edaspidi „VKE“) digiüleminekuga, tööstuse ja transpordi süsinikuheite vähendamisega, taastuvate energiaallikate kasutuselevõtu ning sellega seotud investeeringutega elektrivõrkudesse ja -salvestamisse, samuti lõppkasutuse elektrifitseerimisega, vee kvaliteedi ja nappusega, oskuste nappusega, noorte võimalustega tööturul, haridussüsteemiga, õpetajakutsega ning palgavaesuse ja laste vaesusega.
- (26) Nagu on märgitud konkurentsivõime kompassis, peavad kõik ELi, liikmesriikide ja kohalikud institutsioonid tegema suuri jõupingutusi, et koostada lihtsamaid reegleid ja kiirendada haldusmenetlusi. Halduskoormuse vähendamiseks peab Prantsusmaa võtma lisameetmeid, muu hulgas tegema laialdasemalt kättesaadavaks kodanikele ja ettevõtjatele mõeldud digitaalsed avalikud teenused, kuna nende osutamine on püsinud samal tasemel, mis on ELi keskmisest jätkuvalt madalam. 2026. aasta aprilli keskel võeti vastu majanduselu lihtsustamise seadus. Selle seadusega kehtestatakse nn ettevõtja test ja luuakse lihtsustamisnõukogu, spetsiaalne äriühingute esindajatest koosnev organ, et uusi ja muudetud õigusakte testida. Samuti saab lihtsustamisnõukoguga konsulteerida kehtivate õigusaktide asjus. Seadusega hõlbustatakse (teatavatel tingimustel) tööstus- ja taristuprojektide algatamist ning andmekeskuste loomist ja lihtsustatakse energiapöördeprojekte. Lisaks sellele on ettevõtetel seadusest tulenevalt lihtsam avalikes hangetes osaleda. Märkimisväärne ja järjest suurem osa Prantsuse ettevõtjaid pidas tööturu- ja ettevõtlusnorme oluliseks investeeringuid takistavaks teguriks¹⁷. Kõige keerulisemaks peetakse maksete peatamise ja tegevuse lõpetamisega seotud toimingute sooritamist ning kohtumenetlustes osalemist. Lihtsustamiseseadusega hõlbustatakse ettevõtete üleminekut, kuid selles ei käsitleta tegevuse lõpetamisega seotud toiminguid.

¹⁷ 2025. aastal 27 % (tööturunormid) ja 26 % (ettevõtlusnormid), see tähendab rohkem kui 2024. aastal, kui nii arvas vastavalt 20 % ja 19 %. Üldiselt leidis umbes 60 % ettevõtjatest 2025. aastal, et need normid takistavad Prantsusmaal investeeringuid. EIP 2025. ja 2024. aasta investeeringute teemalised küsitlused.

- (27) Omamaiste firmade suhtes kehtivad regulatiivsed piirangud on Prantsusmaal mitmel kutsealal jätkuvalt rangemad kui võrreldavates riikides ja on jaemüügi vallas ühed karmimaist ELis. Kui vaadata läbi nõue, et välismaine spetsialist peab kutsealal tegutsemiseks sooritama eksami, vähendada kohustuslikke miinimumhonorare ja pakkuda alternatiive kohustusele kuuluda kutseühendusse, oleks võimalik uute novaatorlike ettevõtete teket paremini toetada ja vähendada vahesisendite kulusid. Kui leevendada jaemüügi vallas kehtivaid piiranguid, nagu registreerimisnõuded, load ja tegevusele esitatavad nõuded, võiks see aidata kaasa paremale äritegevusele ning tuua konkurentsivõimeliste hindade ja laiema tootevaliku kaudu kasu tarbijatele. Ehitussektori õiguskeskkonna lihtsustamine, sealhulgas mis puudutab loamenetlusi, aitaks lahendada probleeme eluasemete pakkumise piiratusega. Riiklikud pakendi- ja märgistusnormid tingivad kaupade müügi sektoris nõuete täitmisega seotud koormuse. Komisjoni hindamise ja OECD andmetel kehtivad Prantsusmaal EMP-sisese piiriülese teenustekaubanduse suhtes ühed kõige rangemad regulatiivsed piirangud ELis, eriti mis puudutab arhitekti- ja õigusteenuseid, raamatupidamist, turustusteenuseid, õhustransporti ning raudtee- ja maanteevedusid. Paremad tingimused turulepääsuks, läbipaistvam loamenetlus ja väiksemad takistused isikute liikumisele koos seda kõike toetavate jõupingutustega digikaubanduse tõrgete vähendamiseks võiks anda Prantsusmaale võimaluse saavutada suurem tootlikkus ja konkurentsivõime.

- (28) Ehkki Prantsusmaal on avaliku toetuse osakaal ettevõtete teadus- ja arendustegevusele üks ELi suuremaid, valitseb erasektori teadus- ja arendustegevuses paigalseis ja 2024. aastal oli see veidi alla ELi keskmise. Prognooside kohaselt suureneb peamine mehhanism (teadustegevuse maksukrediit) 2026. aastal ja jõuab 8 miljardi euroni (0,3 % SKPst)¹⁸. Riikliku innovatsioonipoliitika hindamise komisjoni 2021. aasta hindamine näitas, et ehkki pool toetustest läheb suurematele ettevõtetele, ei olnud kaval neile märkimisväärset mõju. Teadus-ja arendustegevust võiks hoogustada see, kui abi suunataks konkreetsemalt uuenduslikele VKEdele, keskmise turukapitalisatsiooniga ettevõtjatele ja idufirmadele ning hõlbustatakse nende kavas osalemist, kuna selliste firmade rahalised võimalused on piiratumad. Kui alandada teadustegevuse maksukrediidi alusel toetuskõlblike kulude maksuvähenduse künnist ning suurendada väiksemate ja uuemate novaatorlike ettevõtete soodustust, suureneks kava täiendavusega seotud mõju, mis omakorda suurendaks selle tulemuslikkust teadus-ja arendustegevuse intensiivistamisel.

¹⁸ OECD (2020), „How effective are R&D tax incentives? New evidence from the OECD microBeRD project“, Directorate for Science, Technology and Innovation Policy Note, OECD, Pariis. Conseil d'analyse économique (2022), Focus N°090-2022, Renforcer l'impact du Crédit d'impôt recherche, Philippe Aghion, Nicolas Chanut ja Xavier Jaravel. Bunel, S. and Sicsic, M. (2024), '*Les incitations fiscales à la recherche et développement et à l'innovation : état des lieux, effets et alternatives*', Sciences Po LIEPP tödodokument n°163.

- (29) Investeerimiskava „France 2030“ raames pakutava sihtotstarbelise innovatsioonitoetusega toetatakse harilikult immateriaalsete investeeringute suurendamist, muu hulgas intellektuaalomandisse, mille tulemusena suureneb tootlikkus ja konkurentsivõime¹⁹. „France 2030“ 2023. aasta hindamisest nähtub, et sellele on SKP-le ja tööhõivele märkimisväärne mõju, ehkki kasu oleks toetuse ratsionaliseerimisest. Prantsusmaa aeglustab siiski „France 2030“ elluviimist ja täiendavat investeerimiskava ei ole veel välja kuulutatud. Kui algatada mitmeaastane strateegiline investeerimisprogramm, mis keskenduks murrangulisele innovatsioonile, hõlmaks kogu teadus- ja innovatsioonitegevuse tsüklit ning mille haldamist oleks „France 2030“²⁰ käigus saadud kogemuste varal täiustatud, võiks see kiirendada uue tehnoloogia kasutuselevõttu ja toetada peamiste strateegiliste sektorite tööstuslikku suveräänsust, majandusjulgeolekut ja pikaajalist majanduskasvu.

¹⁹ Roth, F., & Thum, A. E. (2013), Intangible capital and labor productivity growth: Panel evidence for the EU from 1998-2005. *Review of Income and Wealth*, 59(3), 486e508. <https://doi.org/10.1111/roiw.12009>; Dimas, P., D. Stamopoulos ja A. Tsakanikas (2022), Intangibles and Participation in Global Value Chains in the EU: Evidence from the GLOBALINTO Input-Output Intangibles Database, *Economic and Business Review*.

²⁰ Cour de comptes (2024) *10 ans de politiques publiques en faveur de l'industrie*, lk 86–87 ; le Comité de surveillance des investissements d'avenir (2026), 'France 2030: un déploiement massif et rapide à pérenniser, un impact à renforcer', [2ce0410dc4f9499917f929e71c6f716395ef68aa.pdf](https://www.ccomptes.fr/system/Uploads/2026/04/20260410dc4f9499917f929e71c6f716395ef68aa.pdf).

- (30) Prantsuse kasvufirmadel on jätkuvalt märkimisväärne rahastamispuudujääk. Keskmiselt on Prantsuse firma kaasanud kümme aastat pärast oma loomist ainult 60 % kapitalist, mille on kaasanud USA võrreldav firma²¹. Kuna kasvufirmad on tootlikumad ja novaatorlikumad kui muud ettevõtted, parandaks innovatsiooni kõrvaldamine ning riskikapitali ja erakapitali tehtavate investeeringute suurendamine Prantsusmaa kasvuväljavaateid. Selle eesmärgi võib saavutada, kasutades veelgi enam ära institutsionaalsete investorite vahendeid, muu hulgas algatuse TIBI raames, kaasates jaeinvesteeringuid ning lõppkokkuvõttes lihtsustades pääsu esmase avaliku pakkumise (IPO) turgudele²². Üldisemalt saaks Prantsusmaa säästu-ja investeeringusüsteemi parandada ning seeläbi riigi majandusele kasu tuua, suurendades institutsionaalsete investorite, näiteks pensionifondide ja kindlustusseltside osalusi omakapitalis ning julgustades jaeinvestoreid omakalitali investeerima, ennekoike kava *Plan d'Epargne en Actions* kaudu.

²¹ Fratto, C., Gatti, M., Kivernyk, A., Sinnott, E., & van der Wielen, W. (2024). The scale-up gap: Financial market constraints holding back innovative firms in the European Union, Euroopa Investeerimispank (<https://doi.org/10.2867/382579>).

²² Euroopa Investeerimisfondi 2025. aasta omakapitaliteemalise küsitluse ([eif-equity-survey-2025.pdf](#)) kohaselt nimetas peaaegu pool Euroopas riskikapitalifonde haldavatest täisosanikest esmase avaliku pakkumise turge olulise kasvu takistava tegurina. Muud ja veelgi olulisemad takistused tulenevad killustatud turgudest, kapitali kättesaadavusest ja investorite vähesest riskialtitudest.

- (31) Innovatsiooni esilekutsumisel on võtmetähtsusega tihedamad sidemed teadus- ja äriühingute vahel. Sellise koostöö toetuseks Prantsusmaal on loodud terve hulk mitmesuguseid üksuseid²³ ja vahendeid. Kuid seejuures kujutab enesest märkimisväärset takistust Prantsusmaa tehnosiirde ja teadusuuringute väärtustamise süsteemi keerukus, nagu *Inspection générale des finances* 2024. aastal märkis²⁴. 2025. aastal hakati läbi vaatama tehnosiirde kiirendamisettevõtete juhtimis- ja rahastamismudelit ning üldisemalt nende rolli tehnosiirde parandamises kohalikul tasandil, eesmärgiga töötada 2027. aastaks välja uus organisatoorne korraldus. Paremate innovatsioonialaste tulemuste saavutamiseks tuleb suurendada teadmus- ja tehnosiirdesüsteemi tõhusust. Seda on võimalik saavutada, seades konkreetseid eesmärke, nagu patenditaotluste arvu oluline suurendamine, intellektuaalomandi kaitse ja ettevõtete loomine. Tulemusi aitaks parandada ka süsteemide lihtsustamine, näiteks ühtlustades olemasolevate üksuste rolle või soodustades nende vahelist koostööd.

²³ Näiteks tehnosiirde kiirendamisettevõtted (*sociétés d'accélération du transfert de technologies*), tehnoloogiauuringu instituudid (*instituts de recherche technologique*) ja kliinikumid (*instituts hospitalo-universitaires*).

²⁴ Comité de surveillance des investissements d'avenir Évaluation du premier volet du programme d'investissements d'avenir (PIA, 2009-2019), november 2019, avaldatud aadressil [Le PIA, un outil à préserver, une ambition à refonder](#). Cour des comptes (2018), *Les outils du PIA consacrés à la valorisation de la recherche publique; Inspection générale des finances (2024), Évaluation des dispositifs Carnot*.

- (32) Hoolimata edusammudest VKEde digiüleminekul ja uusima digitehnoloogia kasutuselevõtul on Prantsusmaa selles vallas endiselt ELi keskmisest maas. Peamised kitsaskohad VKEde digiüleminekul on ekspertteadmiste ja oskuste puudumine, küberturvalisusega seotud probleemid ja majanduslikud raskused, eriti pole selge, milline on investeeringute tasuvus. Viibiv digisiire, eriti VKEde seas, on üks Prantsusmaal tootlikkuse kasvu ja konkurentsivõimet pärssivaid tegureid. VKEde digiülemineku kiirendamisel on võtmetähtsus, et saavutada ELi 2030. aasta digieesmärgid, mille kohaselt üle 90 %-l Euroopa Liidu VKEdest peab 2030. aastaks olema vähemalt algtasemel digimahukus. Peamine VKEde esmast digiüleminekut toetav vahend on „France Num“, mis toimib ennekõike kui digipöördega seotud sidusrühmade võrgustik. Uue „Osez l’IA“ nimelise kavaga on seotud eesmärgiks tehisintellektitehnoloogia levitamine suurfirmades ja VKEde hulgas ning aidata nii digipöördele kaasa. Ent see ei ole VKEdele suunatud ega keskendu esmasele digiüleminekule.
- (33) 2024. aastal täheldatud süsinikuheite vähendamise aeglustumine jätkus 2025. aastal. Kõik sektorid on Prantsusmaa vähese süsinikuheitega arengu kolmanda strateegia kavandis seatud 2030. aasta eesmärkidest maas – eriti suur on mahajäämus ehituse ja transpordi valdkonnas – ja olukorda halvendab veelgi asjaolu, et vähenevad looduslike süsiniku sidujad, mis kasvuhoonegaaside heidet kompenseerivad. Peamine kasvuhoonegaaside heite tekitaja Prantsusmaal on endiselt transpordisektor. Kasvuhoonegaaside heite vähendamise eesmärkide saavutamiseks on hädavajalik kiirendada maanteetranspordi süsinikuheite vähendamist. Kaubavedu Prantsusmaal toimub jätkuvalt suuresti maanteedel. Selleks et toetada üleminekut maanteeveolt raudtee- ja siseveeteveole, peab Prantsusmaa välja ehitama üleeuroopalise transpordivõrgu, et suurendada läbilaskevõimet ja võrgu tihedust, ning tagama samuti küllaldased investeeringud raudteetaristusse. Ka siseveeteedel on suur süsinikuheite vähendamise potentsiaal, mida saaks veelgi paremini ära kasutada, parandades jõeveeteede võrgustike kvaliteeti, jõeteabeteenuste koostalitlusvõimet, andmete kättesaadavust ja terminalide paiknemise tihedust. Prantsusmaa saaks vähese heitega ja heiteta sõidukite kasutuselevõttu täiendavalt soodustada, kaotades stiimulid sisepõlemismootoriga sõidukite ostuks, vabastades elektrilised raskeveokid kiirteedel teemaksust ja kajastades traditsiooniliste sisepõlemismootoriga raskeveokite CO₂ heite väliskulusid teemaksudes.

- (34) Elu- ja teenindushoonete sektori energia lõpptarbimine on 2015. aastast suuresti paigal seisnud ja suurenes 2024. aastal 1 % ning Citepa viimaste hinnangute kohaselt vähenesid kasvuhoonegaaside heitkogused 2025. aastal ainult 1,5 % (2024. aastal 0,7 %). Prantsusmaa on sektori kolmanda süsinikueelarve eesmärkidest²⁵ endiselt maas. Kuigi kava „MaPrimeRenov“ muudeti, et propageerida tõhusamat hoonete energiatõhusamaks renoveerimist, vähenes hoonete energiatõhusaks renoveerimine 10 %, mille põhjuseks oli kava korduv peatamine ja taaskäivitamine. Ebastabiilsus, mille põhjustasid katkestused ning toetuskõlblikke töid ja rahastuse saamise sissetulekutingimusi puudutavad muudatused, on hoogu pidurdanud, vähendanud nii leibkondade kui ka sektori jaoks prognoositavust ning aeglustanud soojuspumpade kasutuselevõttu. Kuigi Prantsusmaa võttis hiljuti vastu reformid, et tugevdada energiasäästusertifikaatide süsteemi ja kõrvaldada Prantsusmaa Riigikontrolli²⁶ poolt varem kindlaks tehtud puudused, nõuab üleminek energiasäästusertifikaatidel põhinevale rahastamisele hoolikat järelvalvet. Seega peab Prantsusmaa suurendama jõupingutusi, et saavutada oma vähese süsinikuheitega arengu kolmanda strateegia kavandis seatud hoonesektori heitkoguste 2030. aasta eesmärk, ennekoike lihtsustades kavu ning tagades stabiilse ja prognoositava toetuse. Muu hulgas tuleb seejuures eelistada põhjalikku renoveerimist (see tähendab millega saavutatakse vähemalt 30 % suurune energiasääst) ja keskenduda vähekaitstud leibkondadele.

²⁵ Prantsusmaa jääb oma 56 miljoni CO₂ ekvivalenttonniga allapoole sektori kolmandat süsinikueelarvet, mille suuruseks ajavahemikul 2024–2028 on määratud keskmiselt 52 miljonit CO₂ ekvivalenttonni.

²⁶ Cour des Comptes, 2024 : [Les certificats d'économies d'énergie, communication à la commission des finances, de l'économie générale et du contrôle budgétaire de l'Assemblée nationale.](#)

- (35) Prantsusmaa jõudis oma õiguslikult siduva 2020. aasta taastuenergia eesmärgini 2024. aastal, see tähendab neli aastat ettenähtust hiljem, ja taastuvad energiaallikad moodustavad energia lõpptarbimisest 23,2 %. Riik on maha jäänud oma orienteeruvast panusest²⁷ ELi 2030. aasta eesmärgi (42,5 %) saavutamisse. Mitu aastat kestnud konsulteerimise järel võeti 2026. aasta veebruaris lõpuks vastu kolmas mitmeaastane energiaprogramm, mis aitas poliitikaraamistikku selgemaks muuta ja tagas investeeringute jaoks suurema prognoositavuse. Selleks et saavutada 2030. ja 2035. aasta riiklikud eesmärgid ning taastada investorite ja arendajate kindlustunne, tuleb täielikult rakendada 2023. aasta taastuenergia tootmise kiirendamise seadus²⁸, reform, mis on osa Prantsusmaa taaste- ja vastupidavuskavast ning tema keskpika perioodi eelarve- ja struktuurikavast, et õigustada eelarve kohandamise perioodi pikendamist. Kuigi mõned reformid on vastu võetud, tuleb veel kõrvaldada peamised tõkked, eelkõige aeglased ja keerulised loamenetlused. Lisaks sellele on Prantsusmaa taastuenergiaeesmärkide saavutamiseks ning riikliku ja ELi puhta tehnoloogia väärtusahelate tugevdamiseks strateegilistes sektorites hädavajalik käivitada kõigis tehnoloogiavaldkondades kiiresti hankemenetlused ja suurendada energiaplaneerimise piirkonnapõhisust, eriti äärepoolseimates piirkondades, kus esinevad spetsiifilised probleemid.

²⁷ Energialiidu ja kliimameetmete juhtimist käsitleva määruse II lisas esitatud valemi kohaselt peaks Prantsusmaa panus olema 2030. aastaks 44 %.

²⁸ Umbes neljandik vajalikest rakendusaktidest on endiselt ootel ja ainult 16 000 omavalitsusüksust on määratlenud taastuvate energiaallikate kiirendatud kasutuselevõtu piirkonnad.

- (36) Prantsusmaa elektri ülepakkumise ja stagneerunud nõudluse perioodid võivad kaasa aidata sagedasematele negatiivsetele hindadele, taastuvelektri tootmise piiramisele ja tuumaenergia tootmisvõimsuse kohandamisele. Sellega seoses võivad paindlikkusmeetmed, nagu tarbimiskaja või salvestusvõimsus, mängida elektrisüsteemi optimeerimisel, varustuskindluse tagamisel ja võrkude paremal haldamisel üha kasulikumat rolli, kui need on kulutõhusad. Hoolimata mõnedest edusammudest, sealhulgas tänu 2025. aastal paigaldatud täiendavale akumuleerimisvõimsusele, on vaja teha täiendavaid jõupingutusi, et integreerida võrku üha rohkem taastuvelektrit ja puhast elektrit. See on eriti oluline, arvestades olemasolevate tuumajaamade energiatootmise eeldatavat vähenemist 2050. aastaks ja plaaniväliste hooldusmeetmete riski. Samuti toonitab see vajadust suurendada nii riigisisese kui ka piiriülese elektrivõrgu võimsust. Elektrivõrguettevõtjad (RTE²⁹ ja Enedis) on andnud ülekande- ja jaotusvõrkude laiendamiseks ja ajakohastamiseks märkimisväärsed investeerimislubadusi. Kuid ehkki üldiselt liigub Prantsusmaa oma kavandatud taristuinvesteeringute vajaduste rahuldamise suunas, sõltub selleni jõudmine küllaldase tootmismahu ja inimressursside olemasolust, sealhulgas mis puudutab oskustööjõudu ning kaablite tootmist ja tarnimist. Sellega võrreldes on piiriüleste projektide suhtes tehtud piiratud edusamme: Prantsusmaa energiaühenduste tase oli 2025. aastal madalam kui ELi 2030. aasta eesmärk 15 %. Ehkki Prantsusmaa süsteemid on naaberriikide omadega ühendatud ja käimas on uued projektid, on jätkuvalt viivitusi ja praeguses programmis ei kajastu hoolimata oma ühist huvi pakkuva projekti staatusest täielikult kesksed projektid, nagu Pürenee-de-ülene energiaühendus. Jätkuvalt on hädavajalik suurendada piiriülest ülekandevõimsust, et aidata lühikeses perspektiivis kontrolli all hoida elektri ületootmist ning suurendada ELi turuintegratsiooni, süsteemi paindlikkust ja taastuvate energiaallikate kasutuselevõtu laiendamist, eriti Ibeeria poolsaarel.

²⁹ Prantsusmaa reguleeriv asutus kiitis 2026. aasta veebruaris RTE mahuka, 100 miljardi euro suuruse investeerimiskava kuni aastani 2040 heaks: [Examen du schéma décennal de développement du réseau de RTE élaboré en 2025 | CRE](#).

- (37) Hiljutine puhta elektri tarnimise ja kättesaadavuse suurenemine (tulenevalt tuumajaamade pargi suuremast kättesaadavusest ja kiiremast päikeseenergia kasutuselevõtust) koos üldjoontes stabiilse nõudlusega ja suurema vajadusega paindlikkuslahenduste järele elektrisüsteemis on tinginud negatiivse hinnaga tundide sagenemise, suurema hinnavolatiilsuse, ulatuslikumad piirangud taastuenergia tootmisele ja suurema vajaduse tuumaenergia väljundvõimsuse vähendamise järele. Prantsusmaa elektrienergia allikate jaotus on suuresti fossiilkütustevaba ja 2025. aastal oli sealne elektri hulgihind odavuselt ELis kolmas, mis tähendab, et puhas elekter on majanduslikult atraktiivne võimalus süsinikuheidet vähendada. Samas on märkimisväärne elektrifitseerimispotentsiaal endiselt ära kasutamata ja see võimendab praegust ülepakkumisdünaamikat: elektri osakaal Prantsusmaa energia lõpptarbimises on üle ELi keskmise, ent ei ole viimasel kümnendil arenenud, Prantsusmaa statistiliste andmete ja uuringute asutuse SDES) andmete kohaselt on tõus olnud tagasihoidlik, jõudes 1990. aasta 20 %-lt 2024. aastaks 26 %ni. 2024. aastal moodustas elekter 35,4 % kodumajapidamiste ja 35,7 % tööstuse lõpptarbimisest, samas kui selle osakaal transpordi valdkonnas oli väike, 2,5 %. Seega aitaksid täiendavad edusammud eri sektorite elektrifitseerimisel vähendada kulutõhusalt majanduse süsinikuheidet, looksid täiendavaid võimalusi vähese süsinikuheitega tootmiseks ning toetaksid majanduslikult taastuvate energiaallikate kasutuselevõtu ja paindlikkuslahenduste majanduslikku põhjendatust. Seda oleks võimalik saavutada, rakendades lõppkasutusviiside elektrifitseerimise programmi ja seades suure heitega sektorites, näiteks transpordi, ehitiste kütte ja jahutuse ning tööstuse valdkonnas kaugeleulatuvad eesmärgid.

- (38) Majandustegevust piirab üha enam veenappus: 24–26 % Prantsusmaa kogutoodangust ähvardavad pinnaveeriskid ja põuaga seotud kulud, mis olid 2022. aastal üle 5 miljardi euro. Veenappus puudutab kõiki sektoreid ja tingib sellistes veemahukates sektorites nagu energeetika, põllumajandus, tööstus ja turism enamikus piirkondades pingeid. Neid pingeid suurendab veelgi asjaolu, et Prantsusmaal kasutatakse vett elektritootmises (hüdroenergia ja tuumasüsteemide jahutus), mille kliimariske tunnustatakse kolmandas riiklikus kliimamuutustega kohanemise kavas (PNACC-3). Täiendavalt võimendavad neid pingeid piirkondade vahelised erinevused: intensiivse põllumajandusega alasid mõjutab nitraatide ja pestitsiidide reostus, linna- ja tööstuspiirkonnad on hädas suure nõudluse ja mitmesuguste saasteainetega (sealhulgas PFAS³⁰ ja mikroplast). Endiselt on problemaatiline joogivee kättesaadavus ja korralikud sanitaartingimused, mille puhul iga-aastane investeerimispuudujääk on umbes 4,6 miljardit eurot, eriti äärepoolseimates piirkondades ja hoolimata sellistest sihtotstarbelistest investeerimisprogrammidest nagu ülemeredepartemangude veekava (PEDOM). Üksteisega selle pärast võistlevate sektorite nõudmiste paremaks haldamiseks ja nendevaheliste konfliktide lahendamiseks on vaja parandada riiklikku ja kohalikku veemajandust, kõrvaldada kestlikku veetaristusse tehtavate investeeringute puudujääk, suurendada veekvaliteedi järelevalvet ja läbipaistvust ning kaitsta vett põllumajandus- ja tööstussaaste eest, et vähendada veenappuse majandusmõju ja veekvaliteedi halvenemist. Lõppkokkuvõttes tuleks need parandusmeetmed lõimida kliimamuutustega kohanemise ja kliimakerksuse integreeritud lähenemisviisi.

³⁰ Per- ja polüfluoritud alküülühendid (st sünteetilised igavesed kemikaalid).

- (39) Võttes arvesse inimkapitali olulist rolli liidu konkurentsivõime ja strateegilise autonoomia edendamisel, soovitas nõukogu 2026. aastal liikmesriikidel võtta meetmeid, et kiiresti käsitleda oskuste, hariduse ja koolituse vallas inimkapitaliga seotud struktuurseid probleeme, mis pär�ivad konkurentsivõimet. Prantsusmaale adresseeritud 2026. aasta riigipõhised soovitused võivad aidata rakendada nõukogu soovitusi inimkapitali kohta liidus.
- (40) Hoolimata olukorra märkimisväärsusest paranemisest on tööhõive määr Prantsusmaal endiselt madal ja takistused selles vallas püsivad, eriti noorte töötajate puhul. Vaatamata püüetele leida noorte töötusele lahendusi selliste taaste-ja vastupidavusrahastu ja ESF+ toetusega programmide varal nagu „1 jeune, 1 solution“ ja „Contrat d’engagement jeune“, on üha enam noori, kes on töötud (2025. aastal 15–24aastastest 19,7 %) või kes ei tööta, ei õpi ega osale koolitusel (2025. aastal 15–29aastastest 12,7 %). Eriti vähe töövõimalusi on noortel äärepoolseimates ja maapiirkondades, äärelinnades ja territooriumidel, kus toimub tööstuslik üleminek. Täiendavalt takistab tööturule integreerimist taskukohaste eluasemete ja transpordi piiratud kättesaadavus, mis on eriti problemaatiline äärepoolseimates piirkondades. Kuigi France Travail’ reformi elluviimist ja täieliku tööhõive seaduse praegust rakendamist tuleb veel hinnata, võib nende tõkete kõrvaldamine, eelkõige suurendades olemasolevate toetuskavade sihipärasust, sidusust ja nendeteemalist teadlikkust, parandades eluasemete kättesaadavust ja liikuvusvõimalusi ning viies hariduse ja koolituse rohkem kooskõlla tööandjate vajadustega, parandada tööturule integreerimist, eriti noorte puhul, ja vähendada tööjõupuudust.

- (41) Samuti ei vasta Prantsusmaa tööturul oskused nõudlusele, eriti sellistes kesksetes sektorites nagu töötlev tööstus, ehitustööstus, sotsiaalteenused ja tervishoid, kus pusivad värbamisraskused. Taaste- ja vastupidavusrahastu ning Euroopa Sotsiaalfond+ najal on Prantsusmaa investeerinud töötajate täiend- ja ümberõppesse, millest tulenevalt koolitustel osalevate täiskasvanute arvu on pisut suurenenud (2016. aastal 48,4 %, 2022. aastal 49,2 %). Ent liikumine 2030. aastaks eesmärgiks seatud 65 % suunas on endiselt aeglane, ennekõike väheste oskustega ja vanemaealiste töötajate hulgas. Jätkuvalt on vaja suurendada koolituse vastavust tööturu nõuetele ja toetust haavatavatele elanikkonnarühmadele. Lisaks võivad õpipoisiõppe ja koolituse rahastamise hiljutised kärped³¹ vähendada üldist osalemist. Prantsusmaa suutlikkust rahuldada kasvavat vajadust kvalifitseeritud tööjõu järele tehnoloogiapõhistes sektorites piirab selle puudus, eriti MATI (matemaatika, teadus, tehnoloogia, inseneeria) vallas. Täpsemalt on IKT- ja tööstusinsenerid üks aladest, kus prognoositakse kõige suuremat kasvu, ent on oht, et nende oskuste nappuse tõttu jääb ligi üks neljast ametikohast täitmata. Sisseastumine MATI aladele väheneb ja on endiselt ELi keskmisest väiksem. MATI-oskuste nappusest kesksetes tööstussektorites aitaksid üle saada jõupingutused MATI-erialade poole suunamisest keskhariduses ja kolmanda taseme hariduses, samuti varane tegelemine suurt potentsiaali omavate õppuritega ja MATI-valdkondade õpetajate parem täiendusõpe.

³¹ 2026. aasta eelarve (Loi de Finances 2026).

- (42) Prantsuse haridussüsteemi iseloomustab põhi- ja MATI-oskuste puudulikkus³². PISA tulemused kõiguvad küll ELi keskmise lähedal, ent selliste 15aastaste õpilaste osakaal, kelle tulemused loodusteadustes, matemaatikas ja lugemises on kehvad, on kasvanud ja ületab 2030. aasta 15 % eesmärgi³³, eriti matemaatika puhul, kus on vähenenud ka väga häid tulemusi saavutanud õpilaste arv. Lisaks sellele on Prantsusmaa üks suurimate sotsiaal-majanduslike erinevustega riike ELis³⁴ ning sotsiaal-majanduslik taust on endiselt üks olulisi näitajaid, mille põhjal haridustulemusi ennustada. Endiselt ei ole toetus alasooritajatele piisav, peamiselt seetõttu, et toetuskavaga „Réseaux d'éducation prioritaire“ (prioriteetsed haridusvõrgustikud) hõlmatus on madal. Kui laiendada prioriteetseid hariduspiirkondi, rakendada ebasoodsas olukorras olevate koolide puhul paindlikke kriteeriumeid ja kasutada õpilaste hindamisel saadud andmeid õpetamismeetodite kohandamiseks, võiks see parandada individuaalsete vajadustega tegelemist ja õpilaste tulemusi põhioskuste vallas alates varasest east. Kuid sagedaste muudatuste tõttu poliitikas on rakendamiseks ja hindamiseks jääv aeg olnud ebapiisav, õpetajate hulgas ei ole meetmeid omaks võetud ja kannatanud on reformi tulemuslikkus.

³² 2023. aasta uuring Trends in International Mathematics and Science Study (TIMSS).

³³ Rahvusvahelise õpilaste hindamise programmi 2022. aasta uuring Prantsusmaal näitas, et 15aastaste tulemused matemaatikas olid kehvad 28,8 % juhtudest (ELis on sama näitaja 29,5 %,) lugemises 26,9 % (ELis 26,2 %) ja loodusteadustes 23,8 % (ELis 24,2 %).

³⁴ OECD (2023). PISA 2022 tulemused (I väljaanne).

- (43) Endiselt on tõsiseid probleeme õpetajatele paremate töötingimuste ja koolituse pakkumisel, mis vähendab elukutse atraktiivsust. Prantsusmaa seisab silmitsi õpetajakutsest huvitatute arvu vähenemise ja alalise tööjõu suureneva kurnatusega. Peamised tegurid on ELi keskmisega võrreldes ebapiisav tasustamine³⁵, halvad töötingimused, piiratud ametialane tunnustus ja piiratud võimalused tööalaseks liikuvuseks^{36,37}. Lisaks sellele nähtub viimasest rahvusvahelisest õpetamise ja õppimise uuringus, et Prantsusmaa õpetajate rahulolu nii õpetajate põhikoolituse kui ka täienduskoolitusega on väiksem kui nende kolleegidel ELis, kusjuures koolituses on tõsiseid vajakajäämisi, eriti sellistes uutes ja tõusuteel valdkondades nagu tehisintellekti integreerimine. Õpetamise kvaliteeti võib mõjutada see, et üha ulatuslikumalt kasutatakse ajutise töölepinguga õpetajaid, kelle kvalifikatsioonitase on madalam ning kogemused ja koolitusvõimalused väiksemad. Õpetamistingimuste parandamiseks juba astunud sammud – sealhulgas õpetajate põhikoolituse 2025. aasta reform – on juba toonud kaasa suurenenud arvu soovivaalduksi eksamiteks, mis viitab võimalusele, et kutse atraktiivsus on suurenenud. Ent 2026. aasta eelarvega kaotati üle 4000 õpetajakoha, mida rahvastiku vähenemine osaliselt õigustas, ent mis piiras samal ajal võimalusi vähendada õpilaste arvu klassis. 2022. aasta täienduskoolitusreformil ei ole seni olnud märkimisväärseid tulemusi koolitusega hõlmamise või selle kättesaadavuse või kvaliteedi parandamisel. Võimalik on võtta täiendavaid meetmeid, et viia esma- ja täiendusõpe paremini vastavusse kõigi õpilaste muutuvate vajadustega³⁸ ning anda õpetajatele ja koolidele suurem autonoomia³⁹. Ennekõike hoiatab riigikontrolliasutus, et koolidirektorite võimalused arvestada õpilaste vajaduste ja kohalike oludega on praktikas piiratud⁴⁰.

³⁵ Õpetajate töötasu vastab 82 %-le kolmanda taseme haridust omava töötaja omast (ELis keskmiselt 85 %) ja ainult 26,6 % õpetajatest on oma palgaga rahul (ELis keskmiselt 37,3 %). OECD (2025), *Education at a Glance*.

³⁶ France Stratégie, 2024, [Travailler dans la fonction publique: le défi de l'attractivité](#).

³⁷ Cour de Comptes, [Devenir enseignant: la formation initiale et le recrutement des enseignants des premier et second degrés](#), Rapport public thématique, 2023.

³⁸ „Education: comment mieux orienter la dépense publique“, Conseil d'analyse économique, 2025, avaldatud aadressil [Éducation : comment mieux orienter la dépense publique](#).

³⁹ Lastra-Anadón, C. and S. Mukherjee (2019), „Cross-country evidence on the impact of decentralisation and school autonomy on educational performance“, OECD Working Papers on Fiscal Federalism, No. 26, OECD Publishing, Pariis, <https://doi.org/10.1787/c3d9b314-en>.

⁴⁰ Cour des Comptes „Mobiliser la communauté éducative autour du projet d'établissement“, Rapport public thématique, 2023.

- (44) Tööhõivemäärad on küll tõusnud, ent vaesuse ja sotsiaalse tõrjutuse risk on viimastel aastatel suurenenud. Selle suundumuse taga on ennekõike viimastel aastatel hüppeliselt kasvanud palgavaesus, eriti iseenda tööandjate ja lastega leibkondade seas. Kasvul on mitu põhjust: mittevabatahtlik osaajatöö ja killustatud tööhõive vähendavad töötundide koguarvu ning samal ajal on suurenenud väga väikese sissetulekuga ja piiratud autonoomiaga üksikettevõtjate (mikroettevõtjad ja platvormitöötajad)⁴¹ arv. Lisaks sellele pärsivad karjääriredelil edasiliikumist madala palga lõksud ja koolituse ebapiisav kättesaadavus ning jätkuvalt on probleeme töötingimustega, nagu pikk tööaeg ja surmaga lõppenud tööõnnetuste suur osakaal. Palgavaesust aitaks vähendada madala palga lõksude ja ebakindlate töösuhete kaotamine, suuremad koolitusvõimalused ning paremad töötingimused, tervishoid ja tööohutus, sealhulgas platvormitöötajatele.

⁴¹ Rapport pour la France. GDPoweR – Récupération des données des travailleurs au service de la négociation et du suivi des accords collectifs dans l'économie des plateformes, 2025.

- (45) Vaesuse ja sotsiaalse tõrjutuse ohus olevate laste määr jõudis 2025. aastal 27,5 %ni, mis on oluliselt rohkem kui sama näitaja ülejäänud elanikkonna puhul (19,1 %) ja ELis suuruselt viiendal kohal. Suurenemisel on palju põhjuseid. Vanematel on raskusi tagada töö eest piisav sissetulek, kuna väga madala tööhõivega leibkondades elab 9,2 % lastest (üks kõrgemaid määrasid ELis). Lisaks on töölkäivate inimeste vaesus lastega leibkondades järsult suurenenud; eriti puudutab see üksikvanemaga perekondi, mille perepead on valdavalt emad. Üht viiest töötavast üksikvanemast ähvardas 2025. aastal vaesusrisk, mille peamiste põhjuste seas olid mittevabatahtlik osaaajaga töötamine ja minetatud karjäärivõimalused, sageli kohaste lapsehoiuvõimaluste puudumise tõttu. Ehkki üldiselt on lapsehoid kättesaadav suhteliselt suurele osale lastest Prantsusmaal, esineb selle puhul suur ebavõrdsus: vahe eelisseisundis ja ebasoodsas olukorras olevate laste vahel (36 protsendipunkti) on suurem kui ELis keskmiselt (20 protsendipunkti). 2023. aastal ei saanud 76 % vaesuses elavaid perekondi endale lapsehoiuteenust lubada⁴². Lisaks sellele püsivad probleemid lapsehoiuteenuse kvaliteedi, olemasolu ja hinnaga, mis on Prantsusmaa eri osades äärmiselt erinevad. Vanemate suutlikkust teenida äraelamist võimaldavat töötasu vähendab territoriaalne ebavõrdsus töö- ja koolitusvõimaluste, taskukohase eluaseme kättesaadavuse, transpordi ning tervishoiu- ja sotsiaalteenuste vallas. Neile probleemidele lisandub suurenev elukallidus, mis on tinginud laste tõsise materiaalse ja sotsiaalse puuduse määra tõusu (2025. aastal oli see 10 %, sama kui ELi keskmine on 7,9 %); kõige rängemalt kannatavad suurenevate eluasemele, energiale ja toidule tehtavate kulutuste tõttu üksikvanemad ja suurpered⁴³. Tõusev kodutuse määr Prantsusmaal⁴⁴ mõjutab üha enam lastega peresid⁴⁵. Hoolimata hiljutistest reformidest, mille eesmärk on parandada perekondade töö- ja eraelu tasakaalu, ei ole lapsetoetused ja eluasemetoetused inflatsiooniga sammu pidanud ning toetuskõlblikkuse kriteeriume on karmistatud. Laste vaesuse aitaks vähendada lapse-ja majutustoetuste tõhususe läbivaatamine, vanemate tööhõivet takistavate tegurite kõrvaldamine, lapsehoiuteenuste kättesaadavuse parandamine ning teenuste kättesaadavuse territoriaalse ebavõrdsuse vähendamine.

⁴² CNAF-ONAPE, L'accueil des jeunes enfants - Édition 2025, 2025, [Observatoire national de la petite enfance \(Onape\) | CAF – Caisse d'Allocations Familiales](#).

⁴³ [INSEE, privation matérielle et sociale en 2025](#).

⁴⁴ Fondation pour le Logement, *31ème rapport sur le mal-logement en France en 2026*, 2026.

⁴⁵ UNICEF-FAS, *Baromètre Enfants à la rue*, 2025.

- (46) Arvestades euroala liikmesriikide majanduse tihedat seotust ning nende ühist panust majandus- ja rahaliidu toimimisse, soovitas nõukogu 2026. aastal euroala liikmesriikidel võtta meetmeid, sealhulgas oma taaste- ja vastupidavuskavade kaudu, et rakendada 2026. aasta soovitus euroala majanduspoliitika kohta. Prantsusmaal aitab soovitus 1 rakendada esimest, teist ja viiendat euroala soovitus, soovitus 2 neljandat euroala soovitus, soovitus 3 seitsmendat, kaheksandat ja üheksandat euroala soovitus, soovitus 4 seitsmendat euroala soovitus ja soovitus 5 viiendat euroala soovitus,

SOOVITAB Prantsusmaal võtta 2026. ja 2027. aastal järgmisi meetmeid.

1. Tagada, et netokulud vastaksid nõukogu 21. jaanuari 2025. aasta soovitusel esitatud korrigeerivale kavale, võttes arvesse komisjoni poolt 2026. aastaks prognoositud kõrvalekallet soovitatud netokulude ülemmäärast. Suurendada üldisi kaitse- ja julgeolekukulutusi ja -valmidust, tagades samal ajal võla jätkusuutlikkuse ja kulutuste tõhususe ning kohandades järk-järgult eelarvet, et säilitada struktuurselt suuremad kaitsekulutused. Tagada, et energiahindade tõusu mõju leevendamiseks võetud meetmed on ajutised, suunatud vähekaitstud leibkondade kaitsmisele või energiamahukate ettevõtete vajaduste rahuldamisele, säilitavad stiimulid energiasäästuks ning et nende eelarvekulud on kooskõlas ELi eelarveraamistiku kohaste kohustustega. Jätkata kohandamisperioodi pikendamise aluseks olevate reformide ja investeeringute paketi elluviimist, nagu nõukogu 21. jaanuaril 2025 soovitas. Tagada pensionisüsteemi eelarveline jätkusuutlikkus, võttes samal ajal arvesse õiglust ja suurendades selle panust tööhõivesse ja potentsiaalsesse majanduskasvu. Kasutada kulutuste läbivaatamise tulemusi, et vähendada alaliselt ja märkimisväärselt avaliku sektori kulutusi ning suurendada nende tõhusust. Suunata maksukoormus tootmisteguritelt tarbimis- ja keskkonnamaksudele ning ratsionaliseerida ja vähendada samal ajal eelarvelisi ja sotsiaalmaksudele tehtavaid kulutusi. Vähendada halduskeerukust, kaotades kattuvad pädevused ja suurendada selliselt kulutuste tõhusust. Parandada äärepoolseimate piirkondade haldussuutlikkust ja maakasutuse planeerimist.
2. Tagada taaste- ja vastupidavusrahastu raames rakendatavate reformide ja investeeringute järjepidevus. Säilitada ühtekuuluvuspoliitika programmide rakendamise hoog, tuginedes vajaduse korral ühtekuuluvuspoliitika raamistiku vahehindamise kontekstis kokkulepitud vahendite strateegilistele prioriteetidele ümberjaotamisele ja paindlikkusele.

3. Lihtsustada täiendavalt õigusnorme ning vähendada ettevõtete halduskoormust ja regulatiivseid piiranguid, eriti ehitus- ja teenindussektoris, ning võtta meetmeid kaupade vaba liikumise tõkete kõrvaldamiseks. Suurendada avaliku sektori teadus- ja arendustegevuse intensiivsust, muutes avaliku sektori teadus- ja arendustegevust stimuleerivad avalikud toetuskavad sihipärasemaks ja propageerida innovatsiooni levikut, hoides mitmeaastase investeerimiskava kaudu alal avaliku toetuse ning kannustades institutsionaalseid ja jaeinvestoreid omakapitali investeerima, eelkõige rahastades toetust kasvufirmadele ja murrangulisele innovatsioonile. Suurendama akadeemiliste ja äriühingute koostööd toetavate süsteemide tulemuslikkust. Suurendada VKEde digitaliseeritust, muu hulgas tõhustades selleks olemas olevaid avalikke toetusmeetmeid. Jätkata tööstusliku ülemineku piirkondades mitmekesisuse ja tööhõive toetamist.
4. Kiirendada transpordisektori süsinikuheite vähendamist, kaotades tõkked vähese heitega transpordiviiside ja -vahendite nõudluse ja pakkumise suurendamiselt ning luues selleks stiimulid. Suurendad hoonete energiatõhusust ja vähendada fossiilkütuste kasutamist, tagades stabiilse ja prognoositava toetuse, mis keskendub eriliselt põhjalikule renoveerimisele ja vähekaitstud leibkondadele. Kiirendada taastuvenergia- ja puhta energia projektide käivitamist, jätkates muu hulgas loamenetluste lihtsustamist. Propageerida paindlikkuslahendusi, nagu tarbimiskaja, salvestustehnoloogiad või puhtad juhitud võimsused, ning tagada piisavad investeeringud elektrivõrgu võimsusesse ja piiriülestes ühendustes. Kiirendada lõppkasutamise elektrifitseerimist, keskendudes suure heitega sektoritele. Parandada veemajandust, et hallata paremini omavahel võistlevate veemahukate sektorite nõudmisi ja tagada küllaldased investeeringud veetaristusse, ennekõike äärepoolseimates piirkondades, ning kaitsta vett põllumajandus- ja tööstusaste eest.

5. Kõrvaldada oskuste nappus, viies koolituse tööturu vajadustega vastavusse, sealhulgas territoriaalsel tasandil, ning suurendada astumist matemaatika, teaduse, tehnoloogia ja inseneeriaga seotud erialadele (MATI-erialadele). Suurendada tööturule integreerimist, kõrvaldades tõkked noorte haridusele ja tööhõivele ning suurendades väheste oskustega ja vanemaealiste töötajate koolitusvõimalusi. Parandada õpitulemusi ja vähendada ebavõrdsust hariduses. Suurendada õpetajakutse atraktiivsust, muu hulgas paremate töötingimuste ning esmaste ja täienduskoolituste varal. Ennetada ja vähendada palgavaesust ja laste vaesust, kaotades takistused tasustatava ja kestliku töö saamiselt, eriti mis puudutab lapsevanemaid, parandades kvaliteetsete lapsehoiuteenuste kättesaadavust kõige ebasoodsamas olukorras olevate leibkondade puhul ja vähendada teenuste, eriti tervishoiuteenuste kättesaadavuse territoriaalset ebavõrdsust.

Brüssel,

*Nõukogu nimel
eesistuja*
